

Kadernota Armoedebelid Gemeente Middelburg 2015 - 2018

Een herijking van het minimabeleid

MIDDELBURG	zaaknr.: 77359
	categorie:
	07 FEB. 2014
	zaak type:
	toeswijper:
	foto:

Inleiding

Het beleid van de gemeente Middelburg is er op gericht dat alle inwoners volwaardig deel uitmaken van onze samenleving en dat zij zelfredzaam zijn en naar vermogen kunnen participeren. Beperkingen mogen geen uitsluitel zijn voor uitsluiting. Uitgangspunt is dat mensen in beginsel zelf verantwoordelijk zijn om hun eigen kracht in te zetten voor groei in zelfredzaamheid en participatie.

Niet iedereen echter kan naar eigen vermogen volwaardig meedoen aan de samenleving. Ook in Middelburg kampen mensen door omstandigheden met armoede met het risico sociaal isolement als gevolg daarvan. Armoede heeft te maken met honger, slechte of geen behuizing, onvoldoende kleding en weinig of geen mogelijkheid tot werk en opleiding.

Probleem is dat armoede lang niet altijd zichtbaar is. Er is een verschil tussen het erkennen en het herkennen van armoede. Mensen houden om begrijpelijke redenen niet zelden hun armoede voor de buitenwereld onzichtbaar.

Met de ontwikkeling van het armoedebeleid 'nieuwe stijl' proberen wij een beter antwoord op het armoedevraagstuk te vinden. In de programmabegroting 2013 is opgenomen dat het college onderzoekt in hoeverre het haalbaar en wenselijk is om het armoedebeleid te vernieuwen conform de principes van de Kanteling en Welzijn Nieuwe Stijl en de resultaten met een kadernota aan de Gemeenteraad zal voorleggen.

Hiermee presenteren wij deze kadernota, waarin de contouren van een nieuw armoedebeleid in kaart zijn gebracht. De keuze om niet langer te spreken van 'minimabeleid' maar van 'armoedebeleid' is hierdoor ingegeven, dat armoede breder is dan alleen de minima. Tevens sluit dit beter aan bij de nieuwe, integrale werkwijze waarin het benutten van eigen kracht en verantwoordelijkheid centraal staat.

Waarom een nieuwe visie

We gaan eerst nader op de vraag in waarom een nieuwe visie ten aanzien van het armoedebeleid nodig is. De decentralisaties (transities van WMO, Participatiewet, jeugd en onderwijs) vereist een andere manier van denken en werken binnen het sociaal domein. De Walcherse gemeenten trekken hierin samen op en hebben belangrijke stappen gezet om deze nieuwe ontwikkeling vorm en inhoud te geven. De Walcherse gemeenten willen vanwege zowel de inhoudelijke als financiële impact verdere samenwerking verkennen. Het armoedebeleid maakt daar nog geen deel van uit. In het verleden zijn stappen gezet tot harmonisering van het Walchers armoedebeleid, maar door bezuinigingen wijkt het huidige beleid tussen Vlissingen en Middelburg/Veere onderling af.

Vanwege genoemde ontwikkelingen wil het college het huidige armoedebeleid breder trekken waarbij de Kanteling ook toegepast kan worden op het armoedebeleid en met de mogelijkheid om deze ook voor Walcheren te ontsluiten. Het huidige beleid blijft immers beperkt tot het verstrekken van voorzieningen. In het geval van bijzondere bijstand is er meer sprake van individuele afweging, maar de minimaregelingen gaan uit van doelgroepen met bepaalde kenmerken. Van belang is dat het armoedebeleid ook deel gaat uitmaken van de integrale benadering omdat via deze aanpak het armoedevraagstuk beter bestreden kan worden.

Aan de hand van deze kadernota wordt een aanzet gegeven om tot herijking van het armoedebeleid te komen en dat aansluit op de principes van de Kanteling.

Civil Society en de relatie met armoede

Fundament voor het Armoedebeleid Nieuwe Stijl is de idee van Civil Society. De Civil Society is dat deel van de samenleving dat onderscheiden kan worden van de staat, de markt en de private sfeer; het is de omgeving waar mensen op vrijwillige basis bijeenkomen om hun eigen belangen of die van anderen te bevorderen. Het is een bolwerk van kennis, expertise, ervaring en 'eigen kracht', en functioneert als het 'kloppend hart van de samenleving'.

Volgens het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) zijn er verschillende kenmerken voor een gezonde en bloeiende Civil Society:

- sterke politieke betrokkenheid dat zich onder andere uit in interesse in politiek en een hoog percentage stemmers bij verkiezingen;
- sterke maatschappelijke betrokkenheid dat zich uit in het feit dat veel mensen lid zijn van een of meerdere vrijwilligersorganisaties, sportclubs of religieuze organisaties. Ook zijn veel mensen bereid tot het doen van vrijwilligerswerk en komen er veel initiatieven vanuit burgers (de burgerinitiatieven);
- veel sociale contacten; mensen hebben veelvuldig contact met vrienden, familie en burens en zijn bereid hen te helpen.
- Vrijgevigheid; mensen zijn bereid tot het geven van geld of middelen aan anderen.

De kracht en betekenis van de Civil Society blijkt vooral in zijn georganiseerde vormen (verenigingen, vrijwilligersorganisaties etc.). Zonder deze vrijwillige betrokkenheid en initiatieven zou de samenleving domweg niet functioneren.

De gemeente is géén onderdeel van de Civil Society. Toch speelt de gemeente een cruciale, voorwaardenscheppende en dus bindende rol bij opbouw van een Civil Society. Die rol heeft twee kanten. Aan de ene kant ondersteunt de gemeente burgerinitiatieven en initiatieven van maatschappelijke organisaties, anderzijds neemt de gemeente het voortouw om samen met burgers en maatschappelijke organisaties te kijken hoe zij zelf meer taken op zich kunnen nemen en het eigen zelf organiserend vermogen kunnen vergroten. De gemeente initieert – of grijpt zelfs in – daar waar de Civil Society hapert, de gemeente daar waar een klein duwtje de bal hard(er) doet rollen. En daar waar de grenzen van de Civil Society zijn bereikt, biedt de gemeente hulp.

Wij willen kortom een bloeiende Civil Society die zich kenmerkt door burgers die voor elkaar klaar staan, belangeloos naar elkaar omzien, informele zorg aan elkaar bieden en zo de nodige sociale cohesie ontwikkelen. Maar dan moeten mensen wel in staat zijn om daadwerkelijk aan de samenleving deel te nemen. Armoede en maatschappelijke uitsluiting als het risico van armoede, verhindert dit. Maar de Civil Society heeft óók hen nodig om tot een optimale ontwikkeling te komen. Door hen die met armoede kampen beter te helpen naar een onafhankelijk functioneren zal ook ook deelname aan de Civil Society bevorderd worden.

Mensenrechten als basisuitgangspunt

Een basisuitgangspunt van het beleid van de gemeente Middelburg zijn de mensenrechten geformuleerd in de *Universele Verklaring van de Rechten van de Mens* (UVRM) en het *Europees Verdrag voor de Mensenrechten en de fundamentele vrijheden* (EVRM)¹. Dit raakt ook het armoedebeleid. De UVRM bevat rechten die belangrijk zijn in de strijd tegen armoede en maatschappelijke uitsluiting, zoals het recht op een behoorlijke levensstandaard (toereikende gezondheidszorg, voeding, kleding, huisvesting). We proberen conform de intentie van de UVRM en de EVRM het armoedevraagstuk in Middelburg te bestrijden.

¹ Notitie *Welzijn, ondersteuning en zorg in Middelburg: ambities binnen de Wmo in Middelburg*, p 6 t/m 7

Kaders voor Armoedebeleid Nieuwe Stijl

Om een adequate bestrijding van het armoedevraagstuk mogelijk te maken dienen kaders te worden geformuleerd. Zoals aangegeven menen wij dat armoede en daarmee gepaard gaande sociale uitsluiting effectiever kan worden bestreden met integrale werkwijze conform de Kanteling en Welzijn Nieuwe Stijl noodzakelijk. Dit betekent ook dat we de financiering willen benaderen overeenkomstig het compensatiebeginsel van de WMO. Hiermee wordt een brug wordt geslagen tussen het armoedebeleid, participatiewet en de WMO. De volgende kaders zijn van toepassing:

1. De burgers op een transparante en proactieve manier benaderen

Veel mensen kampen met armoede en sociaal isolement en kunnen hierdoor niet naar eigen vermogen volwaardig deelnemen aan de samenleving. Er is in die gevallen vaak sprake van multiproblematiek. Echter, niet iedereen weet de juiste weg te vinden om een oplossing te vinden voor zijn of haar probleem. En armoede komt niet alleen voor onder de groep mensen die bekend zijn bij de sociale diensten. Wij willen daarom op de eerste plaats alle burgers op transparante en proactieve manier benaderen.

Dit staat of valt met een optimale communicatie. Wij willen de mensen vinden die het nodig hebben op alle beschikbare manieren en ze aanmoedigen van onze hulp- en dienstverlening gebruik te maken door:

- gebruik internet, televisie, gedrukte media
- een persoonlijke en individuele benadering
- algemene informatie brengen op plekken waar veel mensen aanwezig zijn of verwacht kunnen worden
- betere samenwerking van de gemeenten met de betrokken organisaties, zoals Porthos, de kerken, wijkverenigingen, instanties als het UWV. Bijvoorbeeld: het UWV verzoeken de ontvanger van een uitkering ingevolge de sociale wetgeving op tijd te wijzen op de mogelijkheden van bijstandsverlening en het armoedebeleid
- het 'brengen van informatie'. Sommige mensen 'halen' de informatie niet omdat ze niet weten waar ze deze kunnen vinden. Dan kun je het brengen.

Maar communiceren en in contact komen met mensen die mogelijke in armoede en sociaal isolement verkeren betekent ook dat vindplaatsen optimaal worden benut. Hierbij valt te denken aan professionele en vrijwilligersorganisaties die actief zijn in Middelburg, zoals huisartspraktijken, het onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen, fysiotherapeuten, WMO-consulenten van de gemeente, kerken, het ziekenhuis, sportverenigingen, bedrijfsleven. Hierbij valt te overwegen of de Formulierenbrigade niet een meer actieve rol kan spelen om de doelgroep zo goed mogelijk op te sporen en te bereiken. Het gaat er dus om de mensen 'te vinden' en ze ervan te overtuigen dat ze aanspraak kunnen maken op bepaalde hulp- en dienstverlening.

2. Zorgvuldig de vraag en behoefte van de klant onderzoeken

Wanneer er contact is ontstaan met burgers via genoemde communicatiekanalen en vindplaatsen is het van groot belang 'de vraag achter de vraag'. Het gaat erom de echte behoefte helder krijgen te krijgen. Om deze te achterhalen en gezamenlijk met de klant tot een oplossing van het probleem te komen is een zorgvuldig onderzoek van de vraag belangrijk. Hier bewijst dat een integrale en vraaggerichte benadering conform de 'WMO-werkwijze' '1 gezin-1 plan-1 regisseur' kan leiden tot een 'totaaloplossing'. Zo kan het mes aan 'twee kanten' snijden. Dit vooronderstelt wel dat niet primair het inkomen maar de totale gezinssituatie centraal komt te staan. Dit impliceert dat de van toepassing zijnde regelingen in samenhang met elkaar worden gebracht met als gemeenschappelijk doel dat de klant c.q. het gezin zoveel mogelijk in eigen kracht komt te staan. Afstemming met alle betrokken partijen en regelingen die er actief bij betrokken zijn is hierbij heel belangrijk. Samen met de klant wordt vastgesteld wat hij/zij zelf kan doen en wat de rol kan van zijn/haar netwerk en waar de ondersteuning zich op richt en welke voorziening hij / zij dan nog nodig heeft. Op basis hiervan kan de juiste ondersteuning en indien nodig, de juiste voorziening, worden

toegepast. De professional in kwestie moet in staat worden gesteld het eigen creatieve beoordelingsvermogen aan te wenden en dat lukt beter als minder wordt uitgegaan van standaardprocedures.

3. Een vangnet voor de meest kwetsbaren zijn

We gaan dus in principe uit van een integrale benadering die uitgaat van de versterking van de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid. Dit neemt niet weg dat de nieuwe aanpak een (veilig) vangnet zal zijn voor hen die echt niet in staat zijn om zelfstandig hun inkomenspositie te verbeteren, zoals mensen met een beperking, ouderen en kinderen.

4. Openstellen van meerdere loketten

Om een optimaal gebruik van het armoedebelief te stimuleren is het openstellen van meerdere loketten nodig (te denken valt bijvoorbeeld aan Orionis, Porthos, wijkgebouwen, scholen). Burgers die (wel) 'de weg weten te vinden' kunnen op deze manier op een bevredigende manier hun vraag of probleem in behandeling laten nemen. In alle gevallen zal via de 'gekantelde' aanpak en het dialoog gestuurde gesprek gezocht worden naar oplossingen 'op maat'. Dit betekent minder gebruik maken van 'standaardprocedures'. Dit vereist dat procedures in de backoffice moeten worden aangepast en dat er specifiek (persoonlijk) gemotiveerde toekenningen of afwijzingen op een aanvraag afgegeven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de beoordelingscriteria van de WMO.

5. Ontwikkelen van een sluitend professioneel netwerk

Om het armoedeprobleem en bijbehorend vraagstuk van sociale uitsluiting effectief te bestrijden via deze nieuwe werkwijze, is een optimale samenwerking nodig tussen gemeente, de organisaties van het maatschappelijk middenveld, professionele organisaties, kerken en vrijwilligers(organisaties) en bedrijfsleven nodig. Zo ontstaat een sluitend netwerk waarin armoede gesignaleerd kan worden, initiatieven ontplooid kunnen worden die bijdragen aan het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting, daarbij gebruik makend van elkaars potentieel.

De contour van het Armoedebelid Nieuwe Stijl

In het nu volgende worden de contouren geschetst van het Armoedebelid Nieuwe Stijl. In het te maken uitvoeringsplan zal vervolgens hier handen en voeten aan gegeven moeten worden.

Zoals aangegeven willen we door een adequate armoedebestrijding de eigen kracht van de burger, zijn participatie en zelfredzaamheid zowel in maatschappelijke als financiële zin bevorderen. De algehele doelstelling van de nieuwe aanpak kan tweevoudig worden geformuleerd:

- De gemeente zorgt voor ondersteuning om het zelfstandig functioneren en maatschappelijke participatie van kwetsbare mensen te mobiliseren. Voorkomen moet worden dat inwoners door de "bodem van bestaansminimum zakken". Maar het is niet de bedoeling dat de problemen van de burgers worden overgenomen.
- Er wordt ingestoken op individueel maatwerk voor tijdelijke inkomensondersteuning met als uitgangspunt de eigen verantwoordelijkheid van de eigen bestaansvoorziening via het eigen netwerk, sociale omgeving of andere voorliggende voorzieningen. Dit geldt primair voor de individuele bijzondere bijstand maar ook voor de armoederegelingen.

De keuze voor een gekantelde aanpak volgens de WMO

De kwaliteit van Armoedebelid Nieuwe Stijl schuilt in de toepassing van de principes en werkwijze van de Kanteling en Welzijn Nieuwe Stijl. Kenmerk van deze benadering is dat bij vragen van de burger gekeken wordt naar de individuele situatie en dat alle relevante aspecten mee worden beoordeeld. Aan de orde komen vragen als:

- wat gaat er goed en wat niet?
- wat heb je zelf geprobeerd en wat kan je nog zelf?
- wat wil je bereiken en wat kan het sociaal netwerk voor je betekenen en wat niet?

De burger en deskundige bespreken samen de weg naar een oplossing. Wat kan de klant zelf en wat doet de omgeving en wat kan de overheid betekenen.

Deze aanpak 'op maat' wordt nu ook toegepast op de armoedebestrijding. Dit houdt onder meer in:

- Verschillende wetten en regelingen worden met elkaar in verband gebracht. Afgewogen wordt welke maatregelen de klant nodig heeft en zelf kan nemen.
- De WMO-aanpak 'één gezin, één plan, één regisseur' wordt toegepast. In het zoeken naar 'de vraag achter de vraag', dus naar de 'werkelijke behoefte' zal niet alleen gekeken worden naar arbeid, inkomen en participatie, maar ook naar de domeinen zorg en welzijn. Belangrijk hierbij is het dialoog gestuurde gesprek en toepassing WMO-beoordelingscriteria. Dit houdt in dat er zorgvuldig onderzocht wordt of primair de burger samen met zijn netwerk zelf oplossingen kan vinden. Er wordt een gezamenlijk plan van aanpak gemaakt, waarin wordt opgenomen welke persoonlijke doelen en / of gezinsdoelen er zijn. In het netwerkberaad wordt samen met de burger afgesproken hoe hij zelf of samen met zijn omgeving kan werken aan de oplossing van zijn probleem. Daarbij kan een beroep worden gedaan op professionele ondersteuning. Ook kan worden onderzocht van welke voorziening gebruik kan worden gemaakt.
- Als blijkt dat iemand niet zelf in de aangegeven zin zijn probleem kan oplossen, kan binnen de regelingen naar een passende oplossing worden gezocht via een individuele verstrekking. Regelingen blijven bestaan voor mensen die niet in staat zijn om hun eigen financiële positie te verbeteren. (Met name de burgers die chronisch ziek zijn, beperkingen hebben en of anderszins

kwetsbaar zijn, krijgen te maken met veranderingen in het zorgstelsel en er is een toename van eigen bijdragen voor voorzieningen.)

Niet onvermeld mag blijven dat werken leidt tot een betere uitgangspositie voor participatie in de samenleving en zelfredzaamheid. Zeker indien het betaald werk betreft. Re-integratie naar (betaald) werk is dan ook het uitgangspunt van de gemeente en Orionis Walcheren. Door arbeid waarmee een regulier inkomen verdiend kan worden ontstaat inkomensverbetering en daarmee neemt de kans op armoedeval af. Ook categoriaal beleid leidt tot meer armoedeval. Dit gegeven speelt ook een rol in de ontwikkeling van het nieuwe armoedebeleid.

Opname van het Persoonvolgend budget (PVB) en Participatiefonds in het armoedebeleid

De ervaring wijst uit dat de kwetsbaren mensen die niet in staat zijn hun inkomenspositie te verbeteren zowel gebruik maken van regelingen uit het huidige minimabeleid, alsook van de WMO. De WMO kent twee financiële tegemoetkomingen: het Persoonvolgend budget (PVB) en het Participatiefonds. De WMO heeft echter geen wettelijke grond om de toegang te bepalen via het inkomen of het vermogen van mensen. Het Armoedebeleid Nieuwe Stijl heeft instrumenten om inkomensstoetsen en draagkrachtmetingen uit te voeren. Dit biedt de kans om de budgetten van het PVB en Participatiefonds over te hevelen naar het armoedebeleid. Dit betekent voor zowel de klant als de gemeente ook minder bureaucratie.

Verschuiving van budgetten WMO en armoedebeleid maken het mogelijk om de beschikbare middelen effectiever in te zetten. Deze middelen kunnen dan betrokken worden in een algemene voorziening en via inkomensstoetsing bijzondere bijstand (de WMO kent geen inkomensstoets), kan op deze wijze toch een algemene voorziening voor de meer 'kwetsbaren' worden geboden en daarmee komt de weg vrij voor de vraag: "wat is nodig".

Dit biedt voor de vraagverheldering en het ondersteuningsbeginsel ook de nodige mogelijkheden om te komen tot een vergaande samenwerking van Orionis Walcheren, het gemeentelijke WMO-loket en Porthos (eenduidig aanspreekpunt).

Inzet vrijwilligers

De samenwerking met externe organisaties bij de uitvoering van minimabeleid nieuwe stijl kan zorgen voor verkleining van de afstand tussen de burger die hulp vraagt en het treffen van een voorziening. Naast de inzet van professionals kunnen vrijwilligers ondersteuning bieden in situaties waarin een leemte ontstaat. Een voorbeeld hiervan is begeleiding in schuldsituaties. Vrijwilligers kunnen bijvoorbeeld schulden in kaart brengen en nadat de situatie stabiel is gemaakt, verder in schuldhulpverlening begeleiden). Zij kunnen een belangrijke rol spelen bij preventie en nazorg. De functie van ondersteuning via het vrijwilligerswerk is aanvullend in het betrekken van het sociaal netwerk. Een voorbeeld hiervan is Thuisadministratie van Humanitas.

Persoonlijk armoedebudget

De praktijk wijst uit dat niet iedereen nog kans heeft op arbeid waarmee een regulier inkomen verdiend kan worden. Voor hen die dit perspectief niet meer hebben willen wij een 'persoonlijk armoedebudget' ontwikkelen waarin diverse regelingen zijn opgenomen. Het is beschikbaar voor ouderen, 'werkende armen' en burgers met een minimuminkomen tot 110% (deze begrenzing blijft gehandhaafd vanwege wettelijke bepalingen). Van deze regeling zal ook de langdurigheidstoelage deel uitmaken². Dit is in onderscheid van categoriale voorzieningen waarbij forfaitaire bedragen aan doelgroepen worden verstrekt zonder acht te slaan op de werkelijke situatie. Dit mist in veel gevallen zijn doel. Behalve dat zo een betere ondersteuning van het armoedeprobleem kan plaatsvinden, komt er ook weinig administratie aan te pas komt. Er ontstaat m.a.w. zo een 'individuele voorziening'.

² Opmerking: deze wordt mogelijk door het Rijk vervangen door een andere regeling.

Aanspreekpunt en beoordeling

Het toekomstig model van het investeren in één op één gesprekken en de gedachte van één gezin en één plan vraagt een vergaande vorm van samenwerking. Dit is van belang voor een eenduidig aanspreekpunt maar ook voor een soepele afhandeling. Tot nu toe was dat Orionis Walcheren. Voor participatie zal dat zo blijven. Voor armoedebeleid nieuwe stijl zal overwogen moeten worden of de totale klantbenadering niet via Porthos dient plaats te vinden. Aldaar is er een poortwachtersfunctie die toetst aan eigen kracht, sociaal netwerk van gezin en mogelijkheden beziet van ondersteunende voorzieningen. Daarbij kunnen de beoordelingscriteria van de WMO gehanteerd worden, zoals:

- a. is inwoner regisserend in staat zelf oplossing te zoeken;
- b. betrekken eigen netwerk en omgeving;
- c. algemeen gebruikelijke voorziening;
- d. wettelijk voorliggende voorziening.

Daarmee kunnen de verschillen tussen gekantelde aanpak en klassieke aanpak als volgt geschetst worden:

Klassieke aanpak	Gekantelde aanpak
Vooraf gedefinieerd product objectieve maatstaven aanvraagformulier recht op een product focus op leveren product individuele benadering	Maatwerk subjectieve werkelijkheid dialogoog recht op goed onderzoek focus op vinden van oplossing omgeving meewegen

Heroverwegingen bij het nieuwe beleid

Met betrekking tot de geschetste contouren van het nieuwe armoedebeleid kunnen een aantal heroverwegingen worden gemaakt ten aanzien van het huidige voorzieningenaanbod.

Meer 'op maat' werken wordt beter bereikt door minder categoriale regelingen te hanteren. Hierop zijn uitzonderingen te maken. De raad vindt dat meer ingezet moet worden op kinderen uit gezinnen met lage inkomens en voor de inwoners die geen invloed hebben op hun inkomenssituatie en daardoor weinig kans hebben op ontwikkeling en/of participatie. In het beleid kunnen we een hogere vergoeding voor kinderen opnemen en Stichting Leergeld meer betrekken in armoedebestrijding door een bijdrage uit de reguliere middelen te halen en deze te verstrekken aan Stichting Leergeld. Daarmee kan Stichting Leergeld voorzieningen en ondersteuning bieden waardoor de participatie van kinderen wordt bevorderd. De voorzieningen zoals Jeugdcultuurfonds en Jeugdsportfonds zijn veel gericht en komen direct ten goede aan de kinderen.

Als stimulans voor werkaanvaarding zou er een vergoeding kunnen zijn voor de mensen die een nieuwe baan vinden een goede start mee te geven

In de herziening van het huidige minimabeleid zullen de bestaande subsidies, die mede betrekking hebben op het beleid voor de minima, heroverwogen worden. Het gaat dan om de subsidies voor de Formulierenbrigade van Maatschappelijk Werk Walcheren, Voedselbank Walcheren en Stichting Vakanties Minima Walcheren.

Met deze instanties dient deze heroverweging besproken te worden. Aanleiding voor deze heroverweging is:

- Formulierenbrigade heeft als doel het gebruik van minimaregelingen en toeslagen belasting te bevorderen en inwoners daarbij te helpen met het aanvragen van de regelingen. Vraag is in hoeverre dit strookt met de kantelingsgedachte van eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht en het inschakelen van sociaal netwerk hierbij. Juist in de kantelingsgedachte moet gestuurd worden op de verantwoordelijkheid van de inwoners dat hij/zij gebruik maakt van de sociale voorzieningen. Onderdeel van de heroverweging betreft de rol van de Formulierenbrigade. De vrijwilligers die hier werkzaam zouden een meer actieve rol kan spelen om de doelgroep zo goed mogelijk te bereiken.
- De problematiek van afnemers van de Voedselbank Walcheren is vaak meervoudig van aard. Om de eigen kracht te vergroten is het de moeite waard te onderzoeken of deelname aan *Eigen Kracht*-trainingen verplicht moet worden gesteld ten einde zijn of haar financiële zelfredzaamheid en zelfvertrouwen te vergroten. De ervaring wijst uit dat deze trainingen zelfbewuster, onafhankelijker maken, waardoor men weer beter op eigen benen leert te staan.
- Stichting Vakanties Minima Walcheren biedt minima tegen lagere kosten een vakantiereis aan. Ook hier de vraag of dit strookt met de kantelingsgedachte en opteren voor stopzetting subsidie. Argument is dat vakantiereizen voor minima geen directe relatie hebben met de ontwikkeling van eigen kracht van mensen. Het heeft meer te maken met het "tijdelijk doorbreken van dagelijkse leefomgeving". Dit is slechts voor korte termijn en draagt daardoor niet daadwerkelijk bij aan verbeteren van kansen of voorkomen van sociaal isolement en maatschappelijke participatie.

Ten aanzien van de individuele voorzieningen dienen de Beleidsregels bijzondere bijstand te worden herschreven. Scherper moet tot uitdrukking komen dat de eigen verantwoordelijkheid primair bij de belanghebbende zelf ligt om een oplossing proberen te vinden voor zijn problemen, via zijn eigen netwerk, sociale omgeving of andere voorliggende voorzieningen. De overheid ondersteunt als het echt niet anders kan.

In samenspraak met Orionis Walcheren (als verantwoordelijk organisatie belast met de uitvoering van het armoedebeleid) zullen de beleidsregels langdurigheidstoelage worden herijkt.

Als aangegeven zijn er aanwijzingen dat de langdurigheidstoelage zal worden vervangen door een individuele toeslag. Hierover zijn nog geen bijzonderheden bekend.

Verder zal de Regeling duurzame gebruiksgoederen worden ingetrokken en zal meer op individuele gronden worden getoetst of vervanging noodzakelijk is.

Tijdspad invoering Armoede beleid Middelburg

Na de informatiemarkt en het vaststellen van de nota "Armoedebeleid gemeente Middelburg" in de gemeenteraad gaan we de volgende stappen ondernemen:

2014 eerste en tweede kwartaal:

- Uitwerkingen maken van de kaders
- In gesprek gaan met de maatschappelijke organisaties, onderwijs en bedrijfsleven
- In samenspraak met partners (Orionis, Porthos) processen harmoniseren
- Meedoen met experimenten
- Maken van een uitvoeringsplan

2014 eind tweede kwartaal:

- Resultaten en uitvoeringsplan aan de raad voorleggen

1 Januari 2015:

- Implementatie nieuw beleid

Financiële kaders:

In de begroting is voor 2013 en verder een bedrag voor armoedebeleid opgenomen. Deze bestaat uit bijzondere bijstand, minimaregelingen en premie vrijwilligerswerk. Op basis van de begroting van Orionis Walcheren wordt jaarlijks een bedrag beschikbaar gesteld en na afloop van het kalenderjaar wordt op werkelijke kosten afgerekend. T/m 2014 is in de begroting een afzonderlijk bedrag opgenomen voor deelname jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds op basis van prognose aantal deelnemende kinderen en afrekening na afloop het jaar. Vanaf 2015 zullen de kosten ten laste komen van het armoedebeleid. Tot slot worden subsidies verstrekt voor de Formulierenbrigade, Voedselbank en Stichting Vakanties Minima Walcheren. De kosten van integrale schuldhulpverlening zijn in het armoedebeleid, waarvan de uitvoering bij Orionis Walcheren ligt, opgenomen.

In onderstaande tabel is een overzicht van de budgetten ten behoeve van het volledige armoedebeleid opgenomen.

(bedragen in €)

Omschrijving	Werkelijke uitgaven 2010	Werkelijke uitgaven 2011	Werkelijke uitgaven 2012	Prognose uitgaven 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Armoedebeleid (uitgevoerd door Orionis Walcheren)	1.475.828	1.527.862	1.440.158	1.509.402	1.930.514	1.965.916	2.004.261
Formulierenbrigade	28.024	28.304	28.729	29.159	29.597	30.042	30.522
Voedselbank	8.000	8.080	8.201	8.300	8.469	8.575	8.712
Stichting Vakanties Minima Walcheren	8.000	8.080	8.201	8.300	8.469	8.575	8.712
Totaal uitgaven	1.519.852	1.572.326	1.485.289	1.555.161			
Beschikbaar	1.480.849	1.579.280	1.799.468	1.941.322	1.977.049	2.013.108	2.052.207
Over/tekort	39.003 (tekort)	6.954 (over)	314.179 (over)	386.161 (over)			

Uit het overzicht blijkt dat er in de jaren 2012 en 2013 sprake is van onderbesteding van het budget. Gelet op de hoogte van de voor de jaren 2014 en volgende beschikbare budgetten, die bovendien nog verhoogd zullen worden met het geld dat het rijk extra beschikbaar gaat stellen, is de verwachting dat er ook in die jaren sprake zal zijn van onderbesteding. Uiteraard is dat niet met zekerheid te stellen, omdat nog niet duidelijk is welke (financiële) gevolgen de nieuwe kaders tot gevolg zullen hebben en er sprake is van een open-einde regeling.

Overigens is het bedrag dat de gemeente via de algemene uitkering ontvangt voor armoedebeleid aanzienlijk lager dan het bedrag dat hiervoor in de gemeentebegroting is opgenomen. Jaarlijks is hiervoor in de algemene uitkering een bedrag van ca. € 1.350.000 opgenomen (excl. extra budget van € 100 mln.). Het in de begroting voor armoedebeleid beschikbare bedrag is ruim € 1,9 mln. hetgeen inhoudt dat de gemeente jaarlijks uit eigen middelen ca. € 550.000 bijlegt.

In april 2013 heeft de raad bij de Ombuigingen 2014-2017 besloten dat de voorgestelde bezuiniging van € 250.000 op het armoedebeleid niet doorgaat.

Bijlage Huidig minimabeleid Middelburg

Van belang bij het armoedebeleid is dat het Rijk verantwoordelijk is voor het inkomensbeleid. Jaarlijks wordt de norm voor sociaal minimum (de bijstandsnorm) door het Rijk vastgesteld. Deze norm geldt voor alle inwoners van Nederland. De bijstandsnorm volgens de Wet werk en bijstand (WWB) vormt het vangnet van de sociale zekerheid. Door samenloop van bijzondere omstandigheden kan er een situatie ontstaan dat de bijstandsnorm niet (volledig) toereikend is om bepaalde noodzakelijke uitgaven te doen. Gemeenten kunnen dit lokaal invullen (aanvullend armoedebeleid). Dit kan door middel van bijzondere bijstand (individueel gericht). Binnen bijzondere bijstand kan het college van benw nadere regels stellen. Daarnaast is ook categoriale ondersteuning (generieke benadering) mogelijk. In de WWB zijn de doelgroepen waarvoor dit mogelijk is genoemd:

- 65- plussers (maatschappelijke participatie)
- Chronisch zieken en gehandicapten
- Participatie van kinderen van minima
- Collectieve aanvullende zorgverzekering
- Langdurige minima (wettelijk geregeld en minder lokaal)

Beperkende voorwaarde vanuit het Rijk is dat voor toetsing van het inkomen deze niet meer mag bedragen dan 110% van het sociaal minimum. De uitvoering van bijzondere bijstand en overige regelingen, met uitzondering van Jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds, is opgedragen aan Orionis Walcheren.

Hieronder een kort overzicht van het bestaande armoedebeleid (uitgezonderd integrale schuldhulpverleningen en kwijtschelding gemeentelijke belasting).

Minimaregelingen (categoriaal)

- Sociaal culturele bijdrage (SCB) voor kinderen en volwassenen
kind tot en met basisonderwijs € 140 per jaar
kind voortgezet onderwijs (tot 18 jaar) € 200 per jaar
volwassenen € 115 per jaar
- Chronisch zieken en gehandicapten
€ 250 per persoon per jaar
- Collectieve aanvullende zorgverzekering (CZM)
Uitbreiding zorgpakket voor minima waardoor minder bijzondere bijstand. Vergoeding aanvullende premie van 55% door gemeente.

Bijzondere bijstand (individueel)

- Draagkrachtregels bijzondere bijstand
Tot € 300 boven bijstandsnorm wordt geen draagkracht aanwezig geacht
- Regeling duurzame gebruiksgoederen
Na 3 jaar 110% sociaal minimum vergoeding duurzame gebruiksgoederen bij vervanging/aanschaf.
- Bijzondere bijstand voor eigen bijdragen WMO/AWBZ
- Medische kosten hoger dan de hiervoor gehanteerde vergoedingen volgens AWBZ/WMO, Zorgverzekeringswet en CZM..

Overig (gemeentelijk minimabeleid)

- Langdurigheidstoeslag
Tot 103% sociaal minimum en bedrag is afhankelijk van gezinssituatie na 36 maanden .
- Verordening vrijwilligerswerkpremie
Voor bijstandsgerechtigden zonder perspectief op werk is een vrijwilligerspremie beschikbaar bij deelname (8 uur per week)
- Deelname Jeugdsportfonds
Komt rechtstreeks ten goede aan kind € 225 per jaar maximaal
- Deelname Jeugdcultuurfonds
Komt rechtstreeks ten goede aan kind € 450 per jaar maximaal.
- Premie Vrijwilligerswerk
Voor uitkeringsgerechtigden vanaf 27 jaar van Orionis Walcheren is een premie beschikbaar van € 64 per maand indien ten minste 8 uur per week vrijwilligerswerk wordt verricht en uitkeringsgerechtigde niet in staat is om loondienst te verrichten.

In het kader van armoedebeleid subsidieert de gemeente de volgende organisaties:

- Formulierenbrigade (om gebruik van sociale voorzieningen te stimuleren voor de doelgroep)
- Voedselbank Walcheren
- Stichting Vakanties Minima Walcheren

Kadernota Armoedebeleid Gemeente Middelburg

De raad van de gemeente Middelburg;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Middelburg d.d. 26 november 2013;

gelet op de gemeentewet;

besluit:

vast te stellen de "**Kadernota Armoedebeleid Gemeente Middelburg**".

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van de gemeente Middelburg

d.d. 20 januari 2014

de griffier,

de voorzitter,

Beleidsplan Armoedebeleid Walcheren

2015-2018

'Naar een integrale aanpak'

Gemeente Middelburg, Veere en Vlissingen

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding: de transities in het sociaal domein	3
1.2	Voortbouwen op Walchers beleid.....	3
1.3	Leeswijzer	3
2.	Wat willen we bereiken? Context en visie armoedebeleid.....	4
2.1.	Visie op transities sociaal domein en armoedebeleid.....	4
2.2	Wat zijn de doelstellingen?	4
2.3	Welke effecten willen we bereiken?	4
	Een totaal oplossing voor de klant	4
	Beweging naar voren: zelfredzaamheid bevorderen en individueel maatwerk bieden	5
	Kruisbestuiving Porthos en Orionis	6
	Grotere rol voor maatschappelijke organisaties bij het armoedebeleid	6
	Doelgroep en omvang	6
3.	Wat gaan we daarvoor doen? Wet- en regelgeving.....	7
3.1	Veranderingen wetgeving Participatiewet.....	7
3.2	Bijzondere bijstand.....	7
3.3	Verordening Inkomenstoelage	8
3.4	Verordening studietoelage	9
3.5	Declaratiefonds Ouders met schoolgaande kinderen	9
3.6	Premie vrijwilligerswerk	9
3.7	Collectieve verzekering en compensatie meerkosten chronisch zieken en gehandicapten.....	10
3.8	Huishoudelijke hulp.....	12
	Stapelings-effect	12
3.9	Compensatie kosten participatie sport en cultuur.....	13
	Nadere regels	13
4.	Monitoring en communicatie.....	13
4.1	Hoe communiceren we over het vernieuwde armoedebeleid?	13
4.2	Hoe borgen we de kwaliteit?	14
	Bijlage	15
	Resultaten van 2013 Orionis Walcheren.....	15

1. Inleiding

In dit beleidsplan wordt uiteengezet hoe de gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen ondersteuning bieden aan inwoners van Walcheren die met een laag inkomen moeten rondkomen.

1.1 Aanleiding: de transities in het sociaal domein

De beleidsnota is een nadere uitwerking van de Kadernota Armoedebeleid 2015 -2018. De gemeente Middelburg, Veere en Vlissingen werken al samen op het armoedebeleid maar de kadernota geeft een nieuwe visie op het huidige armoedebeleid dat aansluit op de decentralisaties binnen het sociaal domein. Het armoedebeleid is onlosmakelijk verbonden met de Wmo, de Participatiewet en de Jeugdwet. De decentralisaties vereisen een andere manier van werken in het sociaal domein. Een integrale visie op het sociaal domein is hierbij het uitgangspunt.

1.2 Voortbouwen op Walchers beleid

De gemeenten werken al samen aan een gezamenlijke zorg en ondersteuning van haar inwoners via Walcheren voor Elkaar, Orionis Walcheren en Porthos. Met het doorvoeren van deze wijzigingen willen de gemeenten het Walchers armoedebeleid verder vormgeven. Op hoofdlijnen zal dit beleid voor alle drie de gemeenten hetzelfde zijn. Op diverse punten zullen de gemeenten ook verschillende keuzes maken.

1.3 Leeswijzer

Deze beleidsnota beschrijft de herijking van het armoedebeleid. In hoofdstuk twee worden de huidige ontwikkelingen in het sociaal domein, die van invloed zijn op het armoedebeleid geschetst. In dit hoofdstuk komen de doelen en de verwachte effecten van het vernieuwde armoedebeleid aan bod. Hoofdstuk drie bespreekt de regelingen en de veranderingen daarin. In hoofdstuk vier wordt ingegaan op de wijze waarop de uitvoering, monitoring en communicatie rondom het armoedebeleid vorm zullen krijgen.

2. Wat willen we bereiken? Context en visie armoedebeleid

2.1. Visie op transitie sociaal domein en armoedebeleid

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet. Deze transitie moet leiden tot een transformatie van het sociaal domein. Gemeenten worden met de veranderingen geheel verantwoordelijk voor alle activiteiten op het gebied van ondersteuning, begeleiding, verzorging en re-integratie. Dit maakt een meer samenhangende aanpak binnen het sociaal domein mogelijk. Zo kunnen mensen met een beperking, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en gezinnen met complexe problemen met hun vragen terecht bij één partij: de gemeente. Vanwege deze ontwikkelingen willen de colleges ook het huidige armoedebeleid laten aansluiten bij de ontwikkelingen in het sociaal domein.

2.2 Wat zijn de doelstellingen?

Uitgangspunt van de Kanteling is dat mensen in beginsel zelf verantwoordelijk zijn om hun eigen kracht in te zetten voor groei in zelfredzaamheid en participatie. Burgers doen zoveel mogelijk zelf en proberen met familie, vrienden en bureaus zo lang mogelijk zelfredzaam te zijn. Niet iedereen kan echter naar eigen vermogen volwaardig meedoen aan de samenleving. Voor deze groep wordt zorg en ondersteuning geleverd. Dat doen we dicht bij onze burgers en we streven hierbij naar maatwerk. De gemeente staat van alle bestuurslagen het dichtste bij de burger. Zij kan bij uitstek de dienstverlening aan haar burger integraal en 'op maat' aanbieden. Zij sluit daarbij aan bij de lokale leefwereld van haar burgers en maakt daarin optimaal gebruik van de eigen kracht van de burgers en van hun omgeving.

Op Walcheren zijn vanaf 1 januari 2015 twee gemeentelijke organisaties verantwoordelijk voor de uitvoering van het gezamenlijke gemeentelijke beleid op het gebied van het sociaal domein: Porthos voor Wmo en (jeugd)zorg en Orionis Walcheren voor de Participatiewet. Het voorliggende beleidsplan is een stap naar de "**stip op de horizon**" waarin Walcheren een integrale toegang van het sociaal domein kent.

2.3 Welke effecten willen we bereiken?

Een totaaloplossing voor de klant

In februari 2014 hebben de Walcherse gemeenteraden ingestemd met het klantproces van het sociaal domein¹ waarin de uitgangspunten en de structuur van één integrale regeling voor het sociaal domein zijn opgenomen. Deze versie is geactualiseerd en wordt tijdens het schrijven van dit beleidsplan aan de raden voorgelegd. Voor het armoedebeleid is het niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk om aan te sluiten bij de structuur volgens het vastgestelde klantproces in het sociaal domein. Dit proces is leidend voor de armoedebenadering, want bij personen die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering is niet zelden sprake van meervoudige problematiek.

Dit vooronderstelt dat niet primair het inkomen maar de gehele situatie van de klant centraal dient te staan. Deze integrale werkwijze vraagt om een zorgvuldig en breed onderzoek van de vraag en behoefte van de klant door te zoeken naar 'de vraag achter de vraag'. Alleen zo kan de echte

¹ "Het klantproces op Walcheren in het sociaal domein: uitgangspunten voor de toegang tot ondersteuning en zorg" (zgn. pentekening).

behoefte(n) worden achterhaald en kan gezamenlijk met de klant gezocht worden naar een totaaloplossing. Hier bewijst dat een integrale en vraaggerichte benadering conform de werkwijze 'één gezin, één plan, één contactpersoon' kan leiden tot een totaaloplossing.

Aansluiten bij de nieuwe integrale benadering betekent ook dat binnen het sociaal domein zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van elkaars expertise. Dezelfde (onderzoeks)methodiek kan voor verschillende regelgeving gebruikt worden. Er kan zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van dezelfde gegevens, waardoor niet telkens opnieuw gelijke gegevens verzameld worden. Gegevens die verzameld zijn voor een aanvraag binnen de Wmo kunnen eveneens gebruikt worden voor het profiel van iemand die een bijstandsuitkering aanvraagt. Het samen laten vallen van beide velden leidt tot het gewenste eindresultaat. Bij deze benadering is ook de expertise integraal aanwezig. In de nieuwe integrale benadering zullen Orionis Walcheren en Porthos (inclusief de gebiedsteams) intensief samenwerken. Met deze samenwerking wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise. Beide partijen zullen veelvuldig met elkaar contact hebben om informatie 'warm' over te dragen en vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid met elkaar samen te werken. Op termijn streven we ernaar dat de backoffice van Orionis Walcheren en van Porthos steeds meer naar elkaar toe groeien en in elkaar opgaan.

Beweging naar voren: zelfredzaamheid bevorderen en individueel maatwerk bieden

In Walcheren voor Elkaar wordt gesproken van de 'beweging naar voren'. Uitgangspunt is het benutten van het sociaal netwerk en de eigen kracht van de burger. Inwoners worden gestimuleerd om gebruik te maken van Algemene voorzieningen. Dit kunnen Algemene voorzieningen zijn die door de gemeenten worden aangeboden, maar kunnen ook zaken zijn die door de markt worden aangeboden. Voorbeelden hiervan zijn vervoer, kringloopwinkel, kledingbank, openbaarvervoer en buurtcentra. Voor deze Algemene voorziening is geen beschikking nodig. Het kan zijn dat de burger geen gebruik kan maken van de Algemene voorziening. Dan kan een Collectieve (maat)voorziening worden aangeboden. Bijvoorbeeld sociaal vervoer, aanvullend collectief verzekeren van inwoners met een laag inkomen, Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds (afhankelijk van lokale keuzes). Deze voorzieningen kunnen eenvoudig verstrekt worden via de front office. Het proces voor het gebruik maken van Algemene en Collectieve voorzieningen bij het armoedebeleid sluit aan bij het klantproces en de uitgangspunten van Walcheren voor Elkaar.

Toch kan het zijn dat de juiste oplossing gezocht moet worden in individueel maatwerk. De bijzondere bijstand stuurt aan op zoveel mogelijk maatwerk. Een zorgvuldig onderzoek (brede vraagverheldering) gaat hier aan vooraf. Een aanvraag voor een enkelvoudige voorziening kan direct afgedaan worden via de bijzondere bijstand bij Orionis Walcheren.

We willen ondersteuning en zorg betaalbaar houden. Daarom zetten we in op preventie en op tijdige signalering. We reageren zo snel als mogelijk op signalen uit de samenleving om te kijken wat er speelt en om verergering te voorkomen. Deze signalen proberen we op te vangen. Dit doen we onder andere via de loketten bij Porthos en Orionis Walcheren, bij scholen, woningcorporaties en werkgevers.

Zoals in de kadernota staat beschreven, is de essentie van de nieuwe benadering dat samen met de klant naar een oplossing wordt gezocht. Dit geeft professionals de ruimte om maatwerk te bieden en mee te denken in de behoeften van de persoon. Dit vraagt om een vernieuwde manier van denken.

De Kanteling betekent voor het armoedebeleid dat de toets voor het verstrekken tot bijzondere bijstand niet beperkt zal worden tot alleen een financiële toets, maar dat er wordt uitgegaan van maatwerk.

Kruisbestuiving Porthos en Orionis

Een onderdeel van de beweging naar voren zijn de algemeen toegankelijke voorzieningen die gemeenten gaan aanbieden. Deze Algemene voorzieningen kunnen burgers zelf inkopen. Maar vaak is er maatwerk nodig. Maatwerk vraagt om zorgvuldig onderzoek vanuit een integrale benadering. Voor de uitvoeringsorganisaties die hierbij gaan samenwerken vraagt dit om een nieuwe manier van werken. Deze cultuuromslag is niet van de één op andere dag gemaakt. Om de kruisbestuiving te laten slagen is het belangrijk dat Orionis Walcheren en Porthos nauw samenwerken. Voor een goede dienstverlening naar de burger toe, hechten de gemeenten er grote waarde aan dat er snel en adequaat gehandeld wordt.

Grotere rol voor maatschappelijke organisaties bij het armoedebeleid

In het nieuwe armoedebeleid ligt er een uitgesproken mogelijkheid om maatschappelijke initiatieven te steunen, te motiveren en om in het beleid op te nemen. Deze initiatieven dragen bij aan het wegnemen van armoede- en schuldenproblematiek en maken daarmee participatie van burgers beter mogelijk. In een aantal gevallen subsidieert de gemeente, omdat deze een toegevoegde waarde hebben voor de participatie van burgers. Deze voorzieningen kunnen beschouwd worden als Algemene en Collectieve voorzieningen en ondersteunen het vangnet voor de kwetsbare burgers. Daarnaast hechten de gemeenten er belang aan een samenwerkingspartner te zijn van maatschappelijke initiatieven en instellingen zoals kerken, en sportverenigingen. Wij zullen dit waar mogelijk proberen te faciliteren.

Doelgroep en omvang

Voor een indicatie van de omvang van de bestedingen voor het armoedebeleid en het aantal klanten dat via Orionis geholpen wordt, verwijzen we naar de bijlage.

3. Wat gaan we daarvoor doen? Wet- en regelgeving

Om vorm te geven aan de integrale werkwijze hebben we diverse instrumenten vanuit wet- en regelgeving beschikbaar. Een onderdeel van de wet- en regelgeving, die van invloed is op het armoedebeleid, is de vernieuwde Participatiewet. Deze wet beoogt mensen volwaardig te laten participeren en heeft daarmee een raakvlak met zowel de Wmo als het klantproces. Daarnaast stellen de gemeenten ook zelf regelgeving vast om kwetsbare burgers tegemoet te komen.

3.1 Veranderingen wetgeving Participatiewet

De nieuwe Participatiewet brengt een aantal veranderingen met zich mee ten opzichte van de Wet werk en bijstand (Wwb). Het Rijk wil geen ongerichte inkomenssuppletie maar wil meer de nadruk leggen op individueel maatwerk. De huidige minimaregelingen worden afgeschaft. De wijzigingen hebben betrekking op versterking van het individueel maatwerk via bijzondere bijstand. De belangrijkste wijzigingen zijn:

- Afschaffen van de categoriaal bijzondere bijstand. Een uitzondering hierop vormt de collectieve aanvullende verzekering
- Voor de categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een collectieve aanvullende verzekering wordt de centrale inkomensnorm van 110% afgeschaft
- Vervallen van de langdurigheidstoeslag
- Afschaffing van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatieregeling eigen risico (CER)

Volgens de Participatiewet komen er twee nieuwe regelingen en een verruiming van een bestaande regeling:

- De individuele inkomensstoelag
- De individuele studietoelag
- Een verruiming van de collectief aanvullende verzekering.

Dit heeft verschillende gevolgen voor het Walchers armoedebeleid. Het vernieuwde Walchers armoedebeleid willen de gemeenten gaan vormgeven via onderstaande regelgeving.

3.2 Bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand is een vergoeding voor noodzakelijke uitgaven, welke door bijzondere omstandigheden ontstaan en die, naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de bijstandsnorm, de individuele inkomensstoelag, de individuele studietoelag, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm (artikel 35 Participatiewet).

De Participatiewet heeft als uitgangspunt dat gemeenten meer dan voorheen toepassing geven aan individueel maatwerk en minder categoriaal, omdat het laatste meer tot ongerichte inkomenssuppletie leidt.

Op grond van de Participatiewet mag de gemeente zelf bepalen met welk deel van het vermogen rekening wordt gehouden bij bijzondere bijstand (art. 35 Participatiewet). De gemeente mag afwijken van de vermogensbepalingen van de Algemene bijstand. Ook mag de gemeente zelf regels

vaststellen voor het bepalen van de draagkracht, d.w.z. het bepalen van de grens van het inkomen waarvan wordt aangenomen dat tot deze grens geen financiële ruimte in het inkomen aanwezig is.

Draagkrachtregels bijzondere bijstand: Huidige draagkrachtregels handhaven, d.w.z. 110% van de toepasselijke bijstandsnorm voor Vlissingen en € 300,-- per maand boven de toepasselijke bijstandsnorm voor Middelburg/Veere.

Tot nu toe werd voor de vermogensgrens aangesloten bij de Wet werk en bijstand (per januari 2015 Participatiewet). Dit betekent dat een gedeeltelijke vrijlating in het vermogen (inclusief eigen woning) is toegestaan. Indien het vermogen boven de vrijlatingsgrenzen van de bijstandswet uitkwam, werd bijzondere bijstand verstrekt in de vorm van een geldlening of krediethypotheek. Dit was per gemeente geregeld. Dit gaan we nu harmoniseren door kleine bedragen voor bijzondere bijstand bij vermogen in een eigen woning niet meer als geldlening of krediethypotheek te verstrekken.

Vermogensgrens: Rekening houdend met de vermogensbepalingen van de Participatiewet maar, indien de bijzondere bijstand per jaar lager is dan 1 maand van het minimumloon en er is sprake van vermogen in eigen woning, dan wordt de bijzondere bijstand om niet verstrekt. Anders wordt de bijstand in de vorm van een geldlening verstrekt.

Uitgaande van de kanteling in het armoedebeleid is het belangrijk om de toets voor het verstrekken van de bijzondere bijstand niet te beperken tot alleen een financiële toets, maar ook uit te gaan van maatwerk. Zeker wanneer vast staat dat er meer aan de hand is. Dan kan niet direct afgewezen worden op grond van uitsluitend de draagkracht.

3.3 Verordening Inkomenstoelage

Deze regeling is er voor mensen die langdurig op een minimum inkomen zijn aangewezen en geen uitzicht hebben op inkomensverbetering. De nieuwe regeling vervangt de Langdurigheidstoelage. Aan de bijstand ligt het uitgangspunt ten grondslag dat het normbedrag, bedoeld ter voorziening in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan met inbegrip van een component reservering, in beginsel toereikend is. Toch kan de financiële positie van mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen onder druk komen te staan als er na verloop van tijd geen enkel perspectief lijkt te zijn om door inkomen uit arbeid het inkomen te verhogen. Om die reden is bij de invoering van de Wet werk en bijstand (hierna: WWB) in 2004 de langdurigheidstoelage in het leven geroepen. Per 1 januari 2015 vervangt de individuele inkomenstoelage de langdurigheidstoelage. De individuele inkomenstoelage is niet gerelateerd aan bepaalde kosten. Het is een inkomensondersteunende maatregel voor bepaalde personen die langdurig een laag inkomen hebben en daarbij, gelet op de omstandigheden van die persoon, geen uitzicht hebben op inkomensverbetering (artikel 36, eerste lid, van de Participatiewet).

Verordening Inkomenstoelage: Inkomensgrens vaststellen op 110% van de toepasselijke bijstandsnorm. De referteperiode vaststellen op 3 jaar. Bedragen vaststellen op niveau Langdurigheidstoelage: € 369,-- alleenstaande, € 471,-- alleenstaande ouder, € 527,-- gehuwden (Dit zijn de bedragen 2014. Deze worden geïndexeerd).

3.4 Verordening studietoelage

De verordening studietoelage is een duwtje in de rug voor mensen met een arbeidshandicap die willen studeren. Voor hen is de drempel om te lenen een stuk hoger, omdat de kans op een baan lager is. Een studietoelage stimuleert mensen om toch deze stap te zetten om naar school te gaan of een studie te gaan volgen. Ook biedt het een financiële compensatie voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan. Met deze regeling heeft de gemeente de mogelijkheid om mensen van wie is vastgesteld dat ze niet in staat zijn het minimumloon te verdienen, een individuele studietoelage te verstrekken als ze studeren. De omvang van deze doelgroep is nog niet in kaart gebracht, omdat het hier om een geheel nieuwe doelgroep gaat die niet bij de gemeenten in beeld is.

Verordening studietoelage: Voor de doelgroep een studietoelage verstrekken van € 600,-- per 6 maanden. Deze vergoeding kunnen we blijven verstrekken voor de duur van de studie. De toelage wordt telkens als een eenmalig bedrag uitgekeerd, dus niet maandelijks.

De verordening Studietoelage wordt in de eerste helft van 2015 aan de raden voorgelegd. Hierin worden de nadere voorwaarden uitgewerkt.

3.5 Declaratiefonds Ouders met schoolgaande kinderen

Deze regeling is er om de participatie van kinderen en inwoners met een laag inkomen te bevorderen. Categorieel beleid is niet meer toegestaan, daarom wordt gekozen voor een bijzondere bijstand met groepskenmerken in de vorm van een declaratiefonds. Voor ouders met een laag inkomen en schoolgaande kinderen is het aannemelijk dat zij extra kosten hebben voor het onderwijs, zoals overblijf, schoolreisjes, schoolbenodigdheden, en daarnaast deelname aan sport en cultuur. Voor de kinderen kan dan een vergoeding worden versterkt via het declaratiefonds. Hiermee willen wij benadrukken dat armoede onder kinderen tegengegaan moet worden. Het declaratiefonds moet zo eenvoudig mogelijk worden gehouden. Bijvoorbeeld door een bedrag te verstrekken op aanvraag en achteraf steekproefsgewijze controle voor vaststelling van de bijdrage.

Declaratiefonds instellen voor de groep ouders met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm en schoolgaande kinderen tot 18 jaar (=groepskenmerk). Declaratiefonds is bestemd voor kosten die betrekking hebben op onderwijs, sport, cultuur en maatschappelijke participatie. Bedragen vaststellen op € 140,-- voor kinderen op het basisonderwijs en € 260,-- voor kinderen op het voortgezet

3.6 Premie vrijwilligerswerk

Voor een aantal uitkeringsgerechtigden geldt dat uitzicht op werk geen reële optie meer is. Vanuit Orionis Walcheren wordt deze groep uitkeringsgerechtigden gestimuleerd om zich in te zetten voor de samenleving. Dit kan bijvoorbeeld door het verrichten van vrijwilligerswerk. Hier is geen sprake van een verplichting. Maatschappelijke participatie biedt voor deze doelgroep structuur en brengt doelen in het leven van mensen. Samenwerking zal gezocht worden met de vrijwilligerscentrales in de drie Walcherse gemeenten. Om het vrijwilligerswerk onder klanten van Orionis Walcheren te

stimuleren, willen wij een vrijwilligerswerkpremie verstrekken. Hiermee nodigen wij deze doelgroep uit om zichzelf verder te kunnen ontplooiën en zingeving te bieden voor zichzelf en de samenleving. De premie is uitsluitend bedoeld voor klanten van Orionis Walcheren. Alle drie de gemeenten gaan de premie vrijwilligerswerk hanteren zoals die op dit moment al bestaat in de gemeente Veere en Middelburg.

Walchers breed een premie vrijwilligerswerk verstrekken aan klanten van Orionis Walcheren volgens beleidsregels premie vrijwilligerswerk Walcheren.

3.7 Collectieve verzekering en compensatie meerkosten chronisch zieken en gehandicapten

De rijksmiddelen, die met het afschaffen van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en Compensatieregeling eigen risico (CER) vrijvallen, worden na toepassing van een korting, overgeheveld naar de gemeenten. Gemeenten worden met de drie decentralisaties verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen bij hun zelfredzaamheid en participatie in het brede sociaal domein. Binnen deze context zijn gemeenten verantwoordelijk voor een passende oplossing voor de compensatie van meerkosten die mensen met een chronische ziekte en/of handicap hebben. De regering wil naar een vorm van ondersteuning die beter is toegesneden op de persoonlijke situatie van burgers, door een combinatie van de fiscale regeling specifieke zorgkosten en gemeentelijk maatwerk voor de ondersteuning van mensen met een chronische ziekte en/of handicap.

De Wtcg en de CER zijn rijksregelingen en door het Rijk met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2014 afgeschaft, omdat deze niet effectief genoeg zijn gebleken. De regelingen bleken te ongericht en niet terecht te komen bij de personen die het ook daadwerkelijk nodig hebben. Ook de mogelijkheid om via een categoriale regeling middels het minimabeleid een bijdrage te verstrekken, komt per 1 januari 2015 te vervallen. Verstrekking van categoriale bijzondere bijstand vanaf die datum is door het Rijk niet meer toegestaan. Alleen de mogelijkheid tot fiscale aftrek van specifieke zorgkosten blijft bestaan.

Gemeenten hebben meerdere mogelijkheden om de middelen die overgeheveld worden in te zetten. In de handreiking gemeentelijk maatwerk voor personen met een chronische ziekte en/of beperking staan meerdere opties genoemd:

1. individuele bijzondere bijstand
2. collectieve (aanvullende) verzekering
3. forfaitaire financiële tegemoetkoming Wmo
4. financiële tegemoetkoming Wmo voor daadwerkelijke kosten
5. verlaging eigen bijdrage Wmo
6. subsidie aan fonds financiële ondersteuning

Uitgaande van de mate van gerichtheid van het compenseren van daadwerkelijke kosten blijven de opties 1, 2 en 4 over. Aangezien er gekozen wordt om compensatie van bijzondere kosten zoveel mogelijk via de bijzondere bijstand te laten verlopen valt optie 4 af. Onder de Wmo mag geen

rekening worden gehouden met inkomen dan wel vermogen. Bij bijstandsverlening mag dat wel, zodat er gericht gecompenseerd kan worden voor de (financieel) meest kwetsbare mensen.

De gemeenten op Walcheren bieden via CZ al een collectieve zorgverzekering aan. Deze zogenaamde gemeentepolis bestaat uit een basisverzekering en een aanvullende verzekering. Hiermee biedt de gemeente aan inwoners met een laag inkomen, tegen lage uitvoeringskosten, toegang tot goede zorg. Uit landelijk onderzoek is gebleken dat de gemeentepolis 80% van de extra kosten, die chronisch zieken en gehandicapten hebben, dekt. Voor mensen met een bovengemiddelde zorgbehoefte is een uitgebreide polis ontwikkeld, die ook de resterende 20% dekt. Voorstel is om, naast de bestaande aanvullende verzekering met een beperkte dekking, ook de meest uitgebreide aanvullende verzekering aan te bieden en een deel van de premie te vergoeden. Mensen met een bovengemiddelde zorgbehoefte zullen zelf een beroep doen op de verzekering met extra uitgebreide dekking, waarmee tegen lage uitvoeringskosten compensatie wordt geboden voor de chronisch zieken en gehandicapten. Voor wie een lage zorgbehoefte heeft blijft de aanvullende verzekering met een beperkte dekking bestaan.

Met het wegvallen van de Compensatie eigen risico (CER) geldt, dat de minima (en ook de hogere inkomens) met een hoge zorgbehoefte, per jaar € 99,-- minder krijgen. Dit bedrag kregen ze ter compensatie van het eigen risico van de zorgverzekering, dat zij als gevolg van een chronische aandoening jaar in jaar uit 'vol' maken. De CER is afgeschaft voor alle inkomens. Eén van de redenen voor afschaffing van de CER was de ongerichtheid: iedereen, ongeacht het inkomen kreeg de compensatie. Gemeenten hebben de mogelijkheid om de minima gericht te compenseren voor een deel van de wettelijke eigen bijdrage van (nu nog) € 360,-- per jaar. Voorgesteld wordt om voor hen in 2015 het vervallen van de CER te compenseren middels de bijzondere bijstand. Dat kan via een declaratiefonds, waarvoor groepskenmerken worden vastgesteld. Deze groepskenmerken zijn: chronisch zieken en gehandicapten met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm, die het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering volledig gebruikt hebben.

Voor eventuele meerkosten die niet worden gedekt door de voorliggende voorzieningen kan er een beroep gedaan worden op de individuele bijstand, waarbij middels maatwerk onderzocht wordt of een compensatie mogelijk is. Voordelen bij collectieve aanvullende verzekering zijn de lagere uitvoeringskosten en dat er minder beroep wordt gedaan op bijzondere bijstand. De collectieve aanvullende verzekering biedt een passende en toereikende oplossing voor medische kosten.

Collectieve zorgverzekering: huidige basisverzekering handhaven, vanaf 1 januari 2015 twee aanvullende pakketten aanbieden: beperkt (conform bestaand aanvullend pakket) en extra uitgebreid (afgestemd op doelgroep WtcG). Premies aanvullende verzekering indicatief respectievelijk € 22,-- en € 45,-- per maand. De gemeentelijke bijdrage voor de aanvullende premie vaststellen op respectievelijk € 10,-- en € 20,-- per maand.

Een declaratiefonds met groepskenmerken, zoals personen met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm die chronisch ziek of gehandicapt zijn en die het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering volledig gebruikt hebben, vast te stellen waarbij € 180,-- bijzondere bijstand per jaar verstrekt wordt.

3.8 Huishoudelijke hulp

Vanaf 1 januari 2015 wordt de huishoudelijke hulp (= poetsen, schoonmaken) geregeld via een Algemene voorziening (=markt) en niet meer via de gemeenten.

Voor de compensatie van de kosten van de Algemene voorziening heeft alleen Middelburg, via de Wmo, al een regeling, het zogenaamde persoonsvolgende budget. Uitgangspunt is dat de Walcherse gemeenten een gelijke oplossing hebben voor de compensatie van de kosten van een Algemene voorziening. Er is voor gekozen om dit via de bijzondere bijstand te doen. Per Algemene voorziening zal bekeken moeten worden welke eigen bijdrage er gevraagd wordt en of er compensatie via de bijzondere bijstand mogelijk is.

De kosten van de huishoudelijke hulp via Algemene voorziening kunnen voor de mensen met een minimuminkomen en een beperking vanaf 1 januari 2015 vergoed worden via de bijzondere bijstand. Bij de integrale beoordeling of er een vergoeding moet plaatsvinden moeten alle omstandigheden mee worden gewogen. Hierbij kan niet volstaan worden met een financiële toets. In Middelburg wordt de compensatie nog via het persoonsvolgend budget geregeld. Omdat harmonisatie uitgangspunt is wordt de regeling voor de huishoudelijke hulp voor 1 juli 2015 geëvalueerd en wordt op basis van die evaluatie het gezamenlijke ambitieniveau opnieuw bepaald.

Stapelingseffect

Een eigen bijdrage voor de kosten van de huishoudelijke hulp via de Algemene voorziening conform de eigen bijdrage 2014 wordt als redelijk gezien. Wel moet rekening worden gehouden met mogelijke stapelingseffecten. Indien er sprake is van het betalen van een eigen bijdrage van het CAK én een eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp via de Algemene voorziening dan kan het redelijk zijn om op grond van een individuele beoordeling (maatwerk) de eigen bijdrage toch te vergoeden.

Per 1 januari 2015 de kosten van de huishoudelijke hulp via de Algemene voorziening compenseren via de bijzondere bijstand. De maximale vergoeding bedraagt € 15,- per uur. We rekenen met een eigen bijdrage van € 13,75 per maand voor een alleenstaande of € 19,72 per maand voor gehuwden/alleenstaande ouder. Deze kosten worden gezien als algemeen gebruikelijk. Indien er sprake is van stapelingseffecten, doordat mensen geconfronteerd worden met meerdere eigen bijdragen kan er maatwerk worden toegepast. Doelgroep beperken tot de groep mensen met een beperking én met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm (Vlissingen) of € 300,- boven de toepasselijke bijstandsnorm (Middelburg/Veere).

De systematiek van compensatie van eigen bijdragen via de bijzondere bijstand ook toepassen voor andere Algemene voorzieningen dan wel Collectieve (maatwerk) voorzieningen. Per voorziening zal een besluit ten aanzien van de eigen bijdrage moeten worden genomen.

Voor Middelburg geldt dat het persoonsvolgend budget voor de compensatie van de kosten van de huishoudelijke hulp voorlopig in stand blijft . Omdat harmonisatie uitgangspunt is wordt de regeling voor de huishoudelijke hulp voor 1 juli 2015 geëvalueerd en wordt op basis van die evaluatie het gezamenlijke ambitieniveau opnieuw bepaald.

3.9 Compensatie kosten participatie sport en cultuur

De huidige minimaregelingen voor volwassenen 18/65 jaar (€ 115,- per jaar) en voor ouderen 65+ (€ 115,- per jaar Middelburg/Veere en € 75,- per jaar in Vlissingen) komen te vervallen. Hiermee verliezen de mensen met een laag inkomen een bijdrage voor maatschappelijke participatie (geen categoriale bijzonder bijstand meer mogelijk). Wij willen deze mensen toch een regeling aanbieden om hen financieel te ondersteunen en deelname maatschappelijke participatie mogelijk te maken. Dit kan in de vorm van een declaratiefonds dan wel een Walcherenpas. Dit laatste vergt meer onderzoek naar de mogelijkheden ervan.

Nadere regels

Voor de hierboven genoemde regelingen zullen nog nadere regels vastgesteld moeten worden voor de uitvoering. Deze nadere regels worden door de respectievelijke colleges vastgesteld en ter kennis gebracht aan de raden.

Declaratiefonds instellen voor de kosten van maatschappelijke participatie, sport en cultuur. De doelgroep is voor personen vanaf 18 jaar met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

4. Monitoring en communicatie

Gemeenten krijgen steeds minder middelen om het sociaal domein te organiseren. Gelijktijdig streven we naar een grotere zelfredzaamheid en participatie van de burgers in Walcheren. Tegelijkertijd willen we ook de zorg bieden voor mensen die dit niet alleen kunnen. In deze hulp streven we naar maatwerk. De professional krijgt steeds meer de ruimte om in te spelen op de vraag van de klant en krijgen het mandaat om beschikkingen af te geven voor maatwerkvoorziening. Het is van belang dat de professionals binnen de Walcherse gemeenten integraal naar een vraagstuk gaan kijken en dit vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid durven oppakken. Dit vraagt om een nieuwe manier van sturen en verantwoorden.

Voor 2015 wordt een aantal nieuwe voorzieningen ingevoerd en zijn de minimaregelingen vervallen. Dit brengt onzekerheden met zich mee. Om zicht te hebben op de effecten van het vastgestelde beleid per 1 januari 2015, nemen we halverwege het jaar 2015 een evaluatiemoment op. Dit betreft dan vooral de aantallen mensen dat gebruik maakt van de voorziening en de financiële consequenties hiervan. Op basis hiervan kan gekozen worden of tussentijdse bijsturing noodzakelijk is.

4.1 Hoe communiceren we over het vernieuwde armoedebeleid?

Integratie van het armoedebeleid in het klantproces van 'Walcheren voor Elkaar' verbindt financiële zorg met andere vormen van zorg. Het maakt financieel maatwerk voor kwetsbare inwoners mogelijk. Het is belangrijk dat burgers weten welke inkomensondersteunende voorzieningen er zijn binnen Walcheren. Een juiste communicatieaanpak moet zorgen dat de mogelijkheden voor dit maatwerk bekend zijn. Enerzijds bij de doelgroep zorgvragers zelf, maar anderzijds vooral bij alle toegangen tot zorg op Walcheren. Kortgezegd moeten de Algemene plus Collectieve (maatwerk) voorzieningen en de (maatwerk)mogelijkheden die het nieuwe armoedebeleid biedt, luid en duidelijk gecommuniceerd worden. Voor de communicatie sluiten we aan bij het klantproces van Walcheren voor Elkaar. Voor specifieke onderdelen wordt er lokaal gecommuniceerd.

4.2 Hoe borgen we de kwaliteit?

In de verordeningen werken we de kwaliteitseisen verder uit. Voor de kwaliteitsborging wordt aangesloten bij de planning en control cyclus van de organisaties.

Bijlage

Resultaten van 2013 Orionis Walcheren

	Vlissingen	Middelburg	Veere	Totaal
A. Bijzondere bijstand beleid				
Verstrekingen bijzondere bijstand	708.987	587.976	108.421	1.405.384
bijdrage aanvull. zkv. uitk.ger.	150.021	126.610	16.435	293.065
bijdrage aanvull. zkv. niet uitk.ger.	89.042	65.433	10.555	165.030
overig minimabeleid (maaltijdverg)	20.553			20.553
Vrijwilligerspremie		37.364	6.429	43.792
Ontvangsten/terugvordeing bijz bijst A	-96.169	-42.860	-2.880	-141.910
Totaal bijzondere bijstand A	872.434	774.522	138.959	1.785.915
B. Minimabeleid				
Chronisch zieken/gehandicapten	89.275	121.895	14.070	225.240
SCB volwassenen	134.755	103.915	15.410	254.080
SCB 65+	10.760	11.040	920	22.720
SCB minderj kinderen tot 18 jaar v.a. 010309	93.384	84.885	11.505	189.774
C. Specifieke beleid				
Langdurigheidstoelage v.a. 01.01.09	299.966	281.431	30.557	611.955
Diversen		115		115
Gids rondkomen op walcheren				0
Subtotaal uitgaven B & C	628.141	603.281	72.462	1.303.884
Ontvangsten/terugvordering min.	0	-5	0	0
Totaal minimabeleid en specifieke beleid	628.141	603.276	72.462	1.303.884
afrondingsverschillen	0	0	0	0
totaal gemeentelijke bijdrage A/B/C	-1.500.575	-1.377.798	-211.421	-3.089.799
Budgetbeheer vergoedingen van gemeenten	-117.259	-76.473	-7.121	-200.854
Kredietvergoedingen PL van gemeenten (50% vd ING tarief)	-11.813	-7.825	-1.744	-21.382
TOTAAL gemeentelijke bijdrage	-1.629.648	-1.462.096	-220.286	-3.312.035
Budgetbeheer vergoedingen van klanten	-43.305	-28.242	-2.630	-74.177
Kredietvergoedingen PL van klanten	-19.604	-12.985	-2.894	-35.483
Afwijking in gem bijdrage tov de begroting				
Aantal verstrekkingen				
A. Bijzondere bijstand beleid				
Aantal verstrekkingen bijz. bijstand (aantal klanten)	1.163	1.375	152	2.690
bijdrage ziektekostenverzekering	853	721	90	1.664
bijdrage aanvull. zkv. niet uitk.ger.(stand cijfer)	429	333	47	809
overig minimabeleid (maaltijdverg etc)	25	0	0	25
Aantal aanvragen B & C	2.470	2.429	289	5.188
B. Minimabeleid				
Chronisch zieken/gehandicapten	524	426	54	1.004
SCB volwassenen	1.044	812	108	1.964
SCB 65+	120	80	5	205
SCB minderj kinderen tot 18 jaar	309	290	37	636
C. Specifieke beleid				
Langdurigheidstoelage v.a. 01.01.09	710	681	77	1.468
Aantal aanvragen B & C	2.707	2.289	281	5.277
Budgetbeheer (standcijfer obv overzicht KBW)	266	178	17	461
Kredietvergoedingen PL van gemeenten (50% vd ING tarief)	0	0	0	0
SCB minderjarige kinderen:				
0- tot 12	300	378	57	735
12 tot 18	189	172	20	381